

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра економіки та менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ціноутворення

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність: 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет туризму
(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: Бакалавр

Робоча програма з дисципліни «Ціноутворення» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».
ХІІ с. (денна форма навчання).

Розробники:

Завидівська О.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від “29” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (підпис) (Павленчик Н.Ф.) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Цикл професійної підготовки	
Модулів – 2	Спеціальність <u>073 «Менеджмент»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		5-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		14 год.	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
-	-		
Вид контролю: Залік			

Статус дисципліни: вибіркова.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань – 07 «Управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення» є процеси та методи формування ціни на товарні продукти та послуги.

Метою викладання дисципліни є отримання студентами необхідних знань з питань формування і використання цін, по вирішенню багатofакторних проблем ціноутворення в сучасних ринкових умовах, що дасть можливість розробки формування цінової політики і цінової стратегії підприємства.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з функціями, структурою та класифікацією цін;
- використання ціноутворення в комерційній діяльності фірм;
- дослідження цінової політики фірми;
- вивчення ролі держави у процесах ціноутворення;
- вивчення ролі витрат та інших фінансових показників при ціноутворенні;
- оволодіння підходами та методами ціноутворення в галузях народного господарства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні основи та методи ціноутворення;
- особливості ціноутворення в різних галузях економіки;
- напрямки стимулюючого впливу цін на ефективність виробництва, виконання робіт, надання послуг;
- особливості державного регулювання цін;
- закономірності ціноутворення як для внутрішньої реалізації товарів, так і для міжнародного використання.

вміти:

- формувати ціни на продукцію, товари, роботи, послуги в конкретних ринкових умовах підприємств України;
- виробляти науково обґрунтовану оцінку впливу ціноутворюючих факторів на різні показники виробництва;
- розробляти контрольні заходи по підвищенню ефективності фірм через механізм ціноутворення.

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Регіональна економіка», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Основи підприємницької діяльності», «Економіка та фінанси підприємств», «Міжнародні економічні відносини», «Маркетинг».

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи ціни та ціноутворення

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ

1. Сутність ціни та її основні функції
2. Теорії, що визначають цінність товару
3. Методологія ціноутворення
4. Система цін і ознаки, покладенні в її основу

Тема 2. ЦІНА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЦІН

1. Види цін та їх характеристика
2. Класифікаційні ознаки цін
3. Ціни зовнішнього та внутрішнього ринків

Тема 3. ЦІНОВА ПОЛІТИКА І СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА

1. Зміст цінової політики підприємства та основні етапи її формування
2. Поняття та основні етапи розробки цінової стратегії
3. Основні види цінових стратегій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Управління та регулювання ціни та ціноутворення

Тема 4. МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ

1. Поняття і класифікація методів ціноутворення
2. Зміст, переваги та недоліки витратних методів ціноутворення
3. Методи ціноутворення, які базуються на попиті
4. Методи ціноутворення з орієнтацією на конкуренцією
5. Ціноутворення з орієнтацією на максимальний прибуток
6. Загальна характеристика параметричних методів ціноутворення та їх види

Тема 5. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

1. Основні засади державного регулювання цін
2. Форми і методи державного регулювання цін
3. Повноваження органів державного регулювання цін
4. Контроль за додержанням державної дисципліни цін

Тема 6. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАЗОВИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

1. Особливості ціноутворення в промисловості
2. Особливості ціноутворення в торгівлі
3. Особливості ціноутворення в сільському господарстві
4. Особливості ціноутворення в будівництві

Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОСЛУГ

1. Сфера послуг: основні поняття
2. Особливості формування транспортних тарифів
3. Ціноутворення на туристичні послуги
4. Ціноутворення на медичні послуги

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи ціни та ціноутворення					
		л	с	інд.	с.р.
Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ	7	2	1		4
Тема 2. ЦІНА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЦІН	7	2	1	-	4
Тема 3. ЦІНОВА ПОЛІТИКА І СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА	12	2	2	-	8
Разом за змістовим модулем 1	26	6	4	-	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Управління та регулювання ціни та ціноутворення					
Тема 4. МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ	19	4	4	-	11
Тема 5. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ	15	2	2	-	11
Тема 6. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАЗОВИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ	15	2	2	-	11
Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОСЛУГ	15	2	2	-	11
Разом за змістовим модулем 2	64	10	10	-	44
УСЬОГО ГОДИН	90 год.	16	14	-	60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Семінарське заняття №1 Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ Тема 2. ЦІНА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЦІН	2
2.	Семінарське заняття №2 Тема 3. ЦІНОВА ПОЛІТИКА І СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА	2
3.	Семінарське заняття №3-4 Тема 4. МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ	4
4.	Семінарське заняття №5 Тема 5. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ	2
5.	Семінарське заняття №6 Тема 6. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАЗОВИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ	2
6.	Семінарське заняття №7 Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОСЛУГ	2
	Всього	14

Теми рефератів

1. Вартість і ціна виробництва.
2. Економічна сутність і функція ціни в умовах ринкових відносин.
3. Система цін на сучасному етапі, розвитку економіки України
4. Форми й методи ціноутворення.
5. Основні напрямки реформи ціноутворення та її роль у переході до нових форм господарювання.
6. Ціна та механізм її формування в ринковому господарстві.
7. Економічний зміст і фактори, що визначають рівень і структуру ринкової ціни.
8. Попит і його роль у формуванні ціни.
9. Витрати й процес ціноутворення.
10. Фактор конкуренції в ціноутворенні.
11. Світові ціни: зміст, види, особливості формування і руху.
12. Динаміка світових цін на головні товари, її особливість на сучасному етапі.
13. Транспортний фактор в ціноутворенні в міжнародній торгівлі.
14. Цінова політика в господарській діяльності підприємства в умовах ринку.
15. Сутність і види в цінової політики підприємства.
16. Методи реалізації в ціновій політиці.
17. Інформаційне забезпечення кон'юнктурно-цінової роботи на підприємстві.
18. Механізм регулювання цін в умовах переходу й розвитку ринку.
19. Механізм господарювання та функції цін.
20. Вимірвальна функція ціни та система економічних оцінок виробничих ресурсів.
21. Ціна як інструмент розподілу й регулятор пропорції.
22. Стимулююча функція ціни і її вплив на господарську діяльність підприємства.
23. Ціна як засіб збалансування попиту і пропозиції.
24. Наукові основи й методологія ціноутворення в ринкових умовах.

25. Взаємозв'язок ціноутворення та внутрішнього планування фірми в умовах ринку.

26. Особливості ціноутворення в машинобудівному комплексі на сучасному етапі.

27. Особливості ціноутворення в зовнішньоекономічному комплексі на сучасному етапі.

28. Особливості ціноутворення в агропромисловому комплексі на сучасному етапі.

29. Ціна в структурній перебудові економіки України.

30. Ціна в підвищенні ефективності господарської діяльності та реорганізації підприємств військово-промислового комплексу.

31. Організація ціноутворення в Україні, напрямки розвитку.

32. Державне регулювання і контроль цін в Україні, шляхи вдосконалення.

33. Організація проведення перевірок дисципліни ціни.

34. Ціна товару як один з основних інструментів маркетингу.

35. Використання теоретичних положень різних наук в ціновій роботі, маркетингових служб підприємства.

36. Цінова робота маркетингових служб підприємства на різних стадіях життєвого циклу товару.

37. Керування витратами та цінами в експортному виробництві.

38. Ціна і прибуток: стратегія ціноутворення.

39. Довгострокові наслідки ухвалення рішення по ціні.

40. Вплив ринкових умов на процес ціноутворення.

41. Визначення ціни на нові й унікальні товари.

42. Ціноутворення в умовах інфляції.

43. Соціально-економічна політика та державне регулювання цін.

44. Вибір оптимальних економічних рішень в умовах ринкових відносин.

45. Методика визначення вихідної й ринкової ціни з використанням принципу маркетингу.

Виконання реферату передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із навчальної дисципліни та застосуванні при її виконанні літературних джерел, конкретних виробничих ситуацій, законодавчих актів в галузі ціноутворення.

Реферат складається з: титульної сторінки; змісту; вступу, основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків.

Вступ має розкривати актуальність обраної студентом теми, її проблематику, мету виконання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька розділів) має включати характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляд різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки проблеми.

Висновки мають включати обґрунтовані узагальнення студента щодо досягнення мети роботи. Можливо, рекомендації до вдосконалення ціноутворення за вибраною проблемою.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку: спочатку наводяться нормативні та законодавчі акти, статистичні довідки, потім загальна та спеціальна література за алфавітом

Обсяг роботи 10 – 15 сторінок рукописного тексту (26-28 рядків на сторінці) або 8 – 12 сторінок машинописного тексту (14 шрифт, полуторний інтервал, шрифт Times New Roman). Границі для тексту в такому вигляді: верхні – 20мм., нижні – 20мм., ліві – 25мм., праві – 15мм. Тематика доповідей розміщена нижче.

6. Теми практичних занять

-

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ	4
2.	ЦІНА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЦІН	4
3.	ЦІНОВА ПОЛІТИКА І СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА	8
4.	МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ	11
5.	ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ	11
6.	ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАЗОВИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ	11
7.	ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОСЛУГ	11
	ВСЬОГО	60

* - самостійна робота передбачає опрацювання лекційного матеріалу і підготовку до семінарських та практичних занять

8. Індивідуальні завдання

-

9. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, семінари-дискусії, презентації, розв'язування творчих завдань, задач, міні-лекції, робота в малих групах, мозкові атаки, кейс-метод, ділові та рольові ігри, банки візуального супроводження.

10. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни «Ціноутворення» здійснюється на основі комплексного підходу з використанням рейтингової системи оцінки знань студентів за **100-бальною** шкалою.

Семестрова оцінка студента формується на основі суми балів, які він отримує за роботу протягом семестру:

1. Робота на семінарських заняттях - 70 балів ;
2. Робота на лекціях - 8 балів;
3. Творча складова (виконання та захист реферативної роботи за обраної темою) - 22 бали.

У загальному підсумку студент отримує **100 балів:**

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1.	Семінарське заняття №1 Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ Тема 2. ЦІНА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЦІН	0-12
2.	Семінарське заняття №2 Тема 3. ЦІНОВА ПОЛІТИКА І СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА	0-11
3.	Семінарське заняття №3-4	0-22

	Тема 4. МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ	
4.	Семінарське заняття №5 Тема 5. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ	0-11
5.	Семінарське заняття №6 Тема 6. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАЗОВИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ	0-11
6.	Семінарське заняття №7 Тема 7. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОСЛУГ	0-11
7.	Виконання та захист реферативної роботи за обраною темою	0-22
	Всього	100

До залікової відомості вносяться результати поточного, а також їх сумарна оцінка за 100-бальною системою, 4-бальною шкалою оцінювання та оцінкою за шкалою ECTS.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Залікові вимоги з дисципліни «Ціноутворення»

1. Сутність ціни та її основні функції
2. Теорії, що визначають цінність товару
3. Методологія ціноутворення
4. Система цін і ознаки, покладені в її основу
5. Види цін та їх характеристика
6. Класифікаційні ознаки цін
7. Ціни зовнішнього та внутрішнього ринків
8. Зміст цінової політики підприємства та основні етапи її формування.
9. Поняття та основні етапи розробки цінової стратегії.
10. Основні види цінових стратегій.
11. Поняття і класифікація методів ціноутворення.
12. Зміст, переваги та недоліки витратних методів ціноутворення.
13. Методи ціноутворення, які базуються на попиті.
14. Методи ціноутворення з орієнтацією на конкуренцію.
15. Ціноутворення з орієнтацією на максимальний прибуток.

16. Загальна характеристика параметричних методів ціноутворення та їх види
17. Основні засади державного регулювання цін
18. Форми і методи державного регулювання цін
3. Повноваження органів державного регулювання цін
19. Контроль за додержанням державної дисципліни цін
20. Особливості ціноутворення в промисловості
21. Особливості ціноутворення в торгівлі
22. Особливості ціноутворення в сільському господарстві
23. Особливості ціноутворення в будівництві
24. Сфера послуг: основні поняття.
25. Особливості формування транспортних тарифів.
26. Ціноутворення на туристичні послуги.
27. Ціноутворення на медичні послуги.

12. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма з дисципліни «Ціноутворення».
2. Робоча навчальна програма з дисципліни «Ціноутворення».
3. Конспект лекцій (на паперовому та електронному носіях).
4. Мультимедійний супровід лекцій (на електронному носії)
5. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять.
6. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів.
7. Порядок оцінювання результатів навчання.
8. Рекомендована література з дисципліни.
9. Завдання для студентів, що навчаються за індивідуальним графіком.
10. Залікові вимоги.

13. Рекомендована література

Основна

1. Закон України “Про ціни і ціноутворення” [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – №19-20. – ст.190. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
2. Бакунов О.О. Цінова політика підприємства: навч. посіб. / О.О. Бакунов, Ю.О. Кучеренко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2016. – 111 с.
3. Артус М.М. Формування механізму ціноутворення в умовах ринкової економіки: монографія / М.М. Артус. – Тернопіль: Економічна думка, 2012. – 382 с.
4. Березін О.В. Управління ціноутворенням: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Березін, Ю.В. Карпенко. – Суми: Університетська книга, 2012. – 175 с.
5. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник – К.: “Центр учбової літератури”, 2012. – 480 с.

Допоміжна

1. Малініна Н.М. Ціни і ціноутворення: практикум / Н.М. Малініна, І.В. Причепа, В.В. Кавецький. – Вінниця: ВНТУ, 2015. – 63 с.
2. Пінішко В.С. Ціни і ціноутворення. Навчальний посібник. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2006. – 488 с.
3. Пінішко В.С. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. / Пінішко В.С., Рудницька О.С., Юсипович О.І. – Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. – 191 с.

4. Тормоса Ю.Г. Ціни та цінова політика: Навч.-метод. посібник / Ю.Г. Тормоса. – К.: КНЕУ, 2006. – 247 с.
5. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: Навч. посібник / Л.О. Шкварчук. – К.: Кондор, 2008. – 195 с.
6. Шульга О.А. Ціноутворення: курс лекцій: [навч. посіб.] / Шульга О.А. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 110 с.
7. Шуляк П.Н. Ценообразование: Уч.-практ. пособие / П.Н. Шуляк. – М.: Изд. Дом “Дашков и К”, 2008. – 332 с.

Інформаційні ресурси

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua>
6. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
7. Головне управління статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Література бібліотеки ЛДУФК ім. І. Боберського